

ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ
ในระดับอุดมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
The Effectiveness of Guidance Activities for Decision-Making
in Higher Education Pathways Among Grade 12 Students

Received : 2024-11-08

Revised : 2024-12-27

Accepted : 2025-04-10

ผู้วิจัย อิบบัน เจะเลาะ¹

Hibban Jehloh

Ban29077@gmail.com

ฟิตเราะห์ หัดซะเจ²

Fitrah Hadkhajae

มูอัซ มะบูเก๊ะ³

Muas Mabukeh

ฟิรฮาน แฉะ⁴

Firhan Chaeh

นุราอาเซียน ตอยิบ⁵

Nuraazian Toryib

รุสนานี อาเก๊ะ⁶

Rusnanee Akeh

อุมมุกัลโสม สาเอียด⁷

Ummukalsom Sa-ied

ญามีละห์ กิละ⁸

Yamilah Kila

นุรอาลินา ตยุติวูตีกุล⁹

Nooralina Tayutiwutikul

ศุภกาญจน์ บัวทิพย์¹⁰

Supakarn Buatip

ฮามิดี มุสอ¹¹

Hamidah Musa

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมแนะแนว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแสงจริยธรรมวิทยา จำนวน 32 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon signed-ranks test)

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนจากแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่าหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีคะแนนความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม และความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับมาก

^{1,2,3,4,5,6,7,8,9} นิสิตหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Graduate Student of Educational Administration, Faculty of Curriculum and Instruction, Prince of Songkla University.

^{10,11} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Assistant Professor Dr. Faculty of Curriculum and Instruction, Prince of Songkla University.

คำสำคัญ : กิจกรรมแนะแนว, ความสามารถในการสำรวจตนเอง, ความสนใจและความถนัด

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study students' self-exploration abilities according to their interests and aptitudes in deciding on higher education pathways before and after guidance activities, and 2) study student satisfaction with the guidance activities. The sample group in this research consisted of 32 Mathayom 6 (Grade 12) students from Saeng Chariyatham Wittaya School, selected by purposive sampling. The research instruments included guidance activity plans, a self-exploration measurement form based on interests and aptitudes, and a satisfaction assessment form. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and the Wilcoxon signed-ranks test.

The research results revealed that scores from the self-exploration measurement form based on interests and aptitudes increased with statistical significance at the .05 level. Therefore, it can be concluded that after the guidance activities, students had higher scores in self-exploration abilities according to their interests and aptitudes compared to before the activities. Additionally, student satisfaction with the guidance activities was at a high level.

Keywords : Guidance activities, self-exploration ability, interests and aptitudes

บทนำ

ในยุคปัจจุบันที่การศึกษาได้รับการยกให้เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศ ผู้ปกครองและนักเรียนจำนวนมากต่างตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา 15 ปีโดยไม่เสียค่าเล่าเรียน รวมถึงกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และการเติบโตของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค ได้ส่งผลให้เด็กไทยจำนวนมากมีโอกาสดำเนินการศึกษาในระดับสูงขึ้น โดยมีสถิติที่น่าสนใจคือ ประมาณ 67.5% ของผู้ที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นเลือกเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และประมาณ 100,000 คนเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา อย่างไรก็ตาม ยังคงมีนักเรียนประมาณ 200,000 คนที่ออกจากระบบการศึกษา และอีกส่วนหนึ่งเลือกเรียนสายอาชีพในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของเส้นทางการศึกษาที่เยาวชนไทยเลือกเดิน (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2555)

ในขณะเดียวกัน โลกในศตวรรษที่ 21 กำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารไร้พรมแดนและการเข้าถึงข้อมูลทั่วโลกได้กลายเป็นเรื่องง่ายด้าย ส่งผลให้เกิดการพัฒนาวิทยาการใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2561) ความเปลี่ยนแปลงนี้ได้สร้างความท้าทายให้แก่ผู้คนในทุกกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการมีทักษะในการกรั่นกรองข้อมูลจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเปลี่ยนผ่านจากเศรษฐกิจพึ่งพาตนเองไปสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมและการขยายตัวของสังคมเมืองได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตและอาชีพของประชาชน ค่าครองชีพที่สูงขึ้น รายได้ที่ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย และหนี้สินที่เพิ่มขึ้น ได้กลายเป็นปัญหาที่หลายครอบครัวต้องเผชิญ การหารายได้เสริมหรือการทำงานนอกเวลาได้ส่งผลกระทบ

ต่อคุณภาพชีวิตและสร้างความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมมากยิ่งขึ้น ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้เน้นการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจ ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง สังคม และส่วนรวม

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวนมากยังขาดความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา นักเรียนหลายคนเลือกสาขาวิชาตามกระแสนิยมหรือตามความต้องการของผู้ปกครอง โดยไม่ได้พิจารณาถึงความสนใจและความถนัดของตนเองอย่างแท้จริง ส่งผลให้เกิดปัญหาการเรียนไม่ตรงกับความถนัด การเปลี่ยนคณะหรือสาขาวิชา หรือแม้กระทั่งการออกจากระบบการศึกษากลางคัน ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรทั้งในระดับบุคคลและระดับประเทศ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการส่งเสริมให้นักเรียนได้สำรวจตนเองเพื่อค้นหาความสนใจและความถนัดที่แท้จริง กิจกรรมแนะแนวส่วนใหญ่มักเน้นการให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถาบันการศึกษาและสาขาวิชา แต่ยังขาดการส่งเสริมให้นักเรียนได้วิเคราะห์และประเมินตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงความสนใจและความถนัดของตนเองกับแนวทางการศึกษาที่เหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ กิจกรรมแนะแนวนักเรียนเข้าสู่มหาวิทยาลัยจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นให้แก่นักเรียน เพื่อให้สามารถวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการนี้จะช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตนเอง เรียนรู้เกี่ยวกับคณะและสาขาวิชาต่างๆ ตลอดจนได้รับคำแนะนำจากอาจารย์และรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์ นอกจากนี้ยังเป็นการเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาการและทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนว
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมแนะแนว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยการทดลองขั้นต้น (Pre-experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว (One group pretest-posttest design) ทดสอบคะแนนก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon signed-ranks test)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนแสงจรรย์ธรรมวิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 56 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 จำนวน 32 คน โรงเรียนแสงจรรย์ธรรมวิทยา อ.รามัน จ.ยะลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยห้องดังกล่าวเป็นห้องที่ผู้วิจัยทำการเรียนการสอน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น : การจัดกิจกรรมแนะแนว

ตัวแปรตาม : ความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนในการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

การจัดกิจกรรมแนะแนวในครั้งนี้ เป็นการจัดในรูปแบบของโครงการภายใต้ชื่อโครงการ “สานฝันสู่เส้นทางการศึกษา” ใช้เวลาในการจัดโครงการ 1 วัน กิจกรรมประกอบไปด้วย 3 กิจกรรมหลัก โดยผ่านการพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขแล้วจากผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมแนะแนว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงโครงสร้างของกิจกรรมแนะแนว เพื่อศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

กิจกรรมที่	ชื่อกิจกรรม	จุดประสงค์ของกิจกรรม
Pretest – แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด		
1	มารู้จักตนเองกันเถอะ	1) ให้นักเรียนสามารถระบุจุดเด่นและจุดที่ควรปรับปรุงของตนเองได้ 2) ให้นักเรียนสามารถระบุสิ่งที่สามารถต่อยอดได้ในอนาคตจากจุดเด่นของตนเองได้
2	อนาคตที่ฉันตามหา	1) นักเรียนสามารถเชื่อมโยงระหว่างความสนใจ จุดแข็งของตนเองกับสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาได้
3	มาวางแผนการศึกษา ต่อ ใน ถิ่น ระดับอุดมศึกษา กัน เถอะ	นักเรียนสามารถค้นคว้าหาสาขา และมหาวิทยาลัยที่ตนเองสนใจและถนัดได้
Posttest – แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด ทำแบบประเมินความพึงพอใจ		

4. วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมแนะแนวในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดเพื่อการที่มีต่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

2) เครื่องมือการวิจัย การออกแบบ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ประกอบด้วย

2.1) เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว 2) แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด จำนวน 9 ข้อ เป็นแบบวัดที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด 3) แบบประเมินความพึงพอใจ จำนวน 11 ข้อ เป็นแบบประเมินที่มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ตัวเลือก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด เป็นการประเมิน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านเวลา 2) ด้านการบริหารจัดการและรูปแบบการจัดโครงการ 3) ด้านวิทยากร 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ

2.2) การออกแบบ และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1) นำเครื่องมือการวิจัย เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2.2) นำเครื่องมือการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมแนะแนว จำนวน 3 ท่าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ประเมินความเหมาะสมแบบประมาณค่า (Rating Scale) ตามระดับความเหมาะสม 5 ตัวเลือก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ครอบคลุมด้านสาระสำคัญ จุดประสงค์ วิธีดำเนินการ ระยะเวลา สื่อ/อุปกรณ์ การวัดและประเมินผล

2) แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดและแบบประเมินความพึงพอใจ พิจารณาความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับจุดประสงค์ ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แล้วนำมาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3) นำเครื่องมือการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากผู้เชี่ยวชาญ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการวิจัยต่อไป

เก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ให้นักเรียนทำแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด ก่อนการเริ่มจัดกิจกรรม ซึ่งถือเป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

2) ดำเนินการจัดกิจกรรม ตามแผนการจัดกิจกรรมการแนะแนว 3 กิจกรรม กิจกรรมละ 60 นาที

3) เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมให้นักเรียนทำแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด หลังการจัดกิจกรรม ซึ่งถือเป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)

4) ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมแนะแนว ภายใต้โครงการ “สานฝันสู่เส้นทางการศึกษา”

5) นำคะแนนจากแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด ก่อนและหลังการทดลอง มาทดสอบความแตกต่างของคะแนนโดยการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon signed-ranks test)

6) นำคะแนนจากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมแนะแนว ภายใต้โครงการ “สานฝันสู่เส้นทางการศึกษา” มาหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ววิเคราะห์ระดับเกณฑ์การประเมิน

5. เครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมแนะแนว มีรายละเอียดดังนี้

1) แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ภายใต้โครงการ “สานฝันสู่เส้นทางการศึกษา” จำนวน 3 แผน ประกอบด้วย

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวเรื่อง “มารู้จักตนเองกันเถอะ”

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวเรื่อง “อนาคตที่ฉันตามหา”

แผนการจัดกิจกรรมแนะแนวเรื่อง “มาวางแผนการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษากันเถอะ”

กำหนดให้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์เหมาะสม ที่ยอมรับว่านำไปใช้ได้ เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่ามีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.47 อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้

2) แบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด จำนวน 9 ข้อ กำหนดให้การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญต้องมีค่า 0.5-1.00 จึงถือว่านำไปใช้ได้ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่ารายการสำรวจตนเองทั้ง 9 ข้อ อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้

3) แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมแนะแนว จำนวน 11 ข้อ กำหนดให้การประเมินจากผู้เชี่ยวชาญต้องมีค่า 0.5-1.00 จึงถือว่านำไปใช้ได้ ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่ารายการประเมินทั้ง 9 ข้อ อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ถือว่าสามารถนำไปใช้ได้

6. สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนจากแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด ก่อนทดลองและหลังการทดลอง โดยการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon signed-ranks test)

2) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อการตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน

การทดลอง	จำนวน	ค่าเฉลี่ยอันดับที่	ผลรวมอันดับที่	Z	
ก่อนทดลอง	32	0.00	0.00	-4.12	
หลังทดลอง		16	512		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลองคะแนนรวมโดยการทดสอบของวิลคอกซัน (Wilcoxon signed-ranks test) พบว่า ภายหลังจากทดลอง คะแนนจากแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม

2. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนในการจัดกิจกรรมแนะแนว ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความหมาย
ด้านเวลา	4.35	0.79	มาก
กิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด	4.50	0.68	มากที่สุด
ความรวดเร็วในแต่ละกิจกรรมเป็นไปตามความคาดหวังของท่าน	4.20	0.88	มาก
ด้านการบริหารจัดการและรูปแบบการจัดโครงการ	4.43	0.76	มาก
การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้	4.40	0.722	มาก
รูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.47	0.81	มาก
ด้านวิทยากร	4.50	0.71	มากที่สุด

วิทยาการใช้เนื้อหาที่มีความทันสมัยและเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์	4.37	0.722	มาก
วิทยาการมีความสามารถในการถ่ายทอด/สื่อสาร/ให้ความเข้าใจ	4.53	0.73	มากที่สุด
วิทยาการมีคุณวุฒิ ประสบการณ์ความรู้ ความสามารถตรงกับเนื้อหาของการอบรม	4.57	0.82	มากที่สุด
วิทยาการมีความชัดเจนในการบรรยาย	4.40	0.72	มาก
ความเหมาะสมของวิทยาการโดยส่วนรวม	4.63	0.61	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ	4.62	0.61	มากที่สุด
สามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง	4.53	0.68	มากที่สุด
โครงการนี้มีประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วม	4.70	0.53	มากที่สุด
รวม	4.48	0.71	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแสงจริยธรรมวิทยา อ.รามัน จ.ยะลา จำนวน 32 คน โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจเมื่อเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 4.48 และ 0.71 เรียงลำดับรายด้านจะได้ดังนี้คือ อันดับที่ 1 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 4.62 และ 0.61 อันดับที่ 2 ด้านวิทยากร มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 4.50 และ 0.71 อันดับที่ 3 ด้านการบริหารจัดการและรูปแบบการจัดโครงการ มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 4.43 และ 0.76 อันดับสุดท้าย ด้านเวลา มีค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมเท่ากับ 4.35 และ 0.79 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาผลการศึกษาศักยภาพในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียน ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาศักยภาพในการสำรวจและประเมินความสนใจและความถนัดของนักเรียน พบว่าภายหลังการทดลอง คณะนักจากแบบวัดการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัด เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่าหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีคะแนนความสามารถในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรม ดังที่ งานวิจัยของ จิตตินันท์ บุญสิทธิกุล (2564) ที่กล่าวไว้ว่า บทบาทสำคัญของการแนะแนวอาชีพในการช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง นอกจากนี้ ร้อยละ 40 ของนักเรียนที่ค้นพบความสนใจหรือความถนัดใหม่ระหว่างกระบวนการสำรวจตนเองแสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมสำรวจตนเองมีประสิทธิภาพในการกระตุ้นให้เกิดการตระหนักรู้ใหม่ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ จุฬารัตน์ เรณูมาน และคณะ (2567) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการแนะแนวอาชีพมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเอง พัฒนาทักษะชีวิต และสามารถกำหนดเส้นทางอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสม นักเรียนรู้จักตนเอง พัฒนาทักษะชีวิต และสามารถกำหนดเส้นทางอาชีพในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

2. จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดโครงการสานฝันสู่เส้นทางการศึกษา แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดโครงการสานฝันสู่เส้นทางการศึกษา มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 28 คน ซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแสงจริยธรรมวิทยา มีอายุอยู่ในช่วง ต่ำกว่า 20 ปี โดยผลการศึกษาศักยภาพในการสำรวจตนเองตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก ซึ่งความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการที่นักเรียนพึงพอใจเป็นอันดับแรกคือ โครงการนี้มีประโยชน์ต่อท่านและรองลงมาคือ ท่านสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริง 2) ด้านวิทยากร ด้านวิทยากรที่นักเรียนพึง

พอใจเป็นอันดับแรกคือ ความเหมาะสมของวิทยากรโดยส่วนรวม , วิทยากรมีคุณวุฒิ ประสบการณ์ความรู้ ความสามารถตรงกับเนื้อหาของการอบรม, ความสามารถในการถ่ายทอด / สื่อสาร / ให้ความเข้าใจ และความชัดเจนในการบรรยาย ตามลำดับ สำหรับอีก 2 ด้าน ของความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดโครงการสานฝันสู่เส้นทางการศึกษาโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ 1) ด้านการบริหารจัดการและรูปแบบการจัดโครงการ การบริหารจัดการเวลาที่นักเรียนพึงพอใจเป็นอันดับแรกคือ รูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม และรองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ 2) ด้านเวลา เวลาที่นักเรียนพึงพอใจเป็นอันดับแรกคือ กิจกรรมเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดและรองลงมาคือความรวดเร็วในแต่ละกิจกรรมเป็นไปตามความคาดหวังของท่าน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัย พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ระบุความสนใจ ความถนัดของตนเอง สามารถกำหนดเป้าหมายการศึกษาและอาชีพได้ชัดเจน ทว่า มีผู้เรียนเพียงร้อยละ 55 ที่สามารถระบุขั้นตอนการบรรลุเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น การให้คำแนะนำที่เฉพาะเจาะจงและแนวทางการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้วิจัย สถานศึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องต้องศึกษาและสังเคราะห์วิธีการเรียนรู้และรูปแบบกิจกรรม และนำมาปรับใช้เพื่อให้การแนะแนวการศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำกิจกรรมนี้มาใช้กับผู้เรียนในระดับการศึกษาอื่น ๆ โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจความสนใจและความถนัดของตนเองเป็นระยะ ๆ อันจะนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายในการเรียนของตนเองได้ชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จิตตินันท์ บุญสถิตกุล. (2564). “การแนะแนวด้านอาชีพและการสร้างความเข้าใจตนเองสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย”, *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. 20(2), C1-C10.
- จุฑารัตน์ เรณูมาน และคณะ. (2567). การแนะแนวเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและอาชีพเพื่อสร้างเป้าหมาย สู่โลกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา, *วารสารครุทรรศน์*. 4(1), 102-109.
- ยงยุทธ แฉล้มวงษ์. (17 กันยายน 2555). ค่านิยม “หลงปริญญา” สร้างสภาวะวิกฤติแรงงานไทย?. *เดลินิวส์*, หน้า 6.
- สมร ทองดี และวารุณี บุญประกอบ. (2545). *แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว ในประมวล สารชุดวิชาการ พัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว หน่วยที่ 9-15*. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2561). *คู่มือพลเมืองดิจิทัล*. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.